
OBSAH

Autorství jednotlivých kapitol v literární části označeno zkratkami: Fo (E. Fojtíková), Ko (O. Kovačičová), Ma (S. Mathausarová).

Jazykovědnou část zpracoval V. Blažek.

Úvodem (Fo)	10
-----------------------	----

LITERÁRNÍ ČÁST

I. Ruská lidová slovesnost (Fo)	15
<i>O ruské lidové slovesnosti . . . . .</i>	15
Pracovní písně (Ma)	18
Zafíkadla, zaklínadla (Ma).	20
Kalendářní obřadová poezie (Ma).	21
Koledy.	21
Vesňanky.	24
Žňové písně.	26
Svatební písně (Ma)	27
Pláč, žalozpěv (Fo).	29
Přísloví (Fo)	30
Pranostiky (Fo)	32
Byliny (Ma).	33
Pohádky (Ma).	48
Lidové divadlo (Fo)	53
Skaz (Fo).	58
II. Staroruská literatura 11.–17. století	61
Vyprávění o dávných dobách – Nestorův letopis ruský (Ko).	61
Slovo o zákoně a milosti (Ko)	74
Poučení Vladimira Monomacha (Ko)	77
Život Borise a Gleba (Fo)	80
Slovo o pluku Igorově (Fo)	88
Cesta bohorodičky do podsvětí (Ko).	119
<i>Nejstarší literatura překladová (Alexandreis, Fyzilog) (Ma) . . . . .</i>	<i>123</i>

<i>Literárněteoretické myšlení ve staré Rusi (Ma)</i>	131
Prosebný list Daniila Zatočnika (Ko)	132
Vyprávění o tom, jak Bátú zpusťošil Rjazaň (Ko).	137
Slovo o záhubě ruské země (Ko)	143
Život Alexandra Něvského (Ko)	144
Zadonština (Fo)	152
Život Stěfana Permského od Jepifanije Moudrého (Fo)	162
Jak putoval Ioann Novgorodský na běsovi do Jeruzaléma (Ma)	164
Putování za tři moře Afanasije Nikitina (Ko)	167
O velkém vojvodovi Drakulovi (Ma).	171
Vyprávění o muromském knížeti Petrovi a jeho manželce Fevronii (Fo)	177
První poselství Ivana Hrozného A. M. Kurbskému (Ko).	185
Historie velikého knížete moskevského od Andreje Kurbského (Ko).	190
Spor Života a Smrti (Ko)	193
Vyprávění o Ulianii Osorginové (Fo)	196
Vyprávění o obléhání Azova (Ko).	200
Povídka o Mládenci a Hoři-Neštěstí (Fo)	206
Povídka o Sávovi Grudcynovi (Fo)	219
Povídka o Karpu Sutulovovi (Fo)	234
Povídka o Frolu Skobejevovi (Fo).	239
Šemjakův soud (Fo)	249
Vyprávění o Ježdíku Ježdíkoviči, synu Štětináčově (Fo)	251
Příběh o kohoutovi a lišce (Fo)	254
Slovo o opilci, jak se dostal do ráje (Fo)	257
<i>Prekladová literatura 17. století (Kronika o Bruncvíkovi,</i>	
<i>Historie o Vasiliji Zlatovlasém) (Ma)</i>	261
Protopop Avvakum Petrov (Fo)	264
Život protopopa Avvakuma jím samým sepsaný	264
Simeon Polockij (Ma)	277
Uvítání v Kolomenském	278
Děva	282
Kupectvo.	282
Intermédia	285

III. Ruská literatura 18. století 287

<i>Světské povídky z počátku 18. století (Fo)</i>	287
Historie o Vasiliji Koriotském a královně Iraklii Florentské	288
A. D. Kantěmir (Ma)	294
Satira I., K rozumu	294
V. K. Trediakovskij (Ma)	299
Pochvalné verše na Rusko	300
Milostná písnička	301
Tilemachida.	301
M. V. Lomonosov (Ma)	303
Rozhovor s Anakreónem	304
Večerní rozjímání . . . u příležitosti velké polární záře	306
Epištola o užitečnosti skla	308
Chvála plnovousu	312
Epištola o pravidlech ruského básnictví	313

A. P. Sumarokov (Ko)	317
Ponaučení těm, kdo chtějí být spisovateli	318
Dimitrij Samozvanec	323
O šlechtnosti	326
Hlava a části těla	328
Střížnost	328
N. I. Novikov (Fo)	329
„Dva recepty“ z časopisu Trubec	329
D. I. Fonvizin (Ko)	332
Poselství k mým sluhům.	332
Výrostek	334
A. A. Ablesimov (Ko)	344
Mlynář – kouzelník, podvodník a dohazovač	345
J. B. Kňaznin (Ko)	350
Vadim Novgorodský	350
I. F. Bogdanovič (Ma)	354
Dušička	355
M. M. Cheraskov (Ma)	361
Rossiada	362
M. D. Čulkov (Ma)	364
Sličná kuchařka	365
Drahá štika	369
G. R. Děržavin (Ma)	373
Felica	373
Vládcům a soudcům	378
Na smrt knížete Meščerského	378
Pomník	380
Ruské dívky	381
A. N. Radišev (Fo)	381
O samoděržaví	383
Deník jednoho týdne	383
Cesta z Petrohradu do Moskvy	388
Volnost	398
Chceš vědět, kdo jsem?	406
I. A. Krylov (Fo)	406
Oslavná řeč na paměť mého dědečka.	407
N. M. Karamzin (Fo)	412
Ubohá Líza	412
Čeho je autorovi zapotřebí.	420

JAZYKOVĚDNÁ ČÁST

<i>Předmluva k jazykovědné části . . . . .</i>	425
<i>Úvod . . . . .</i>	427
<i>Poznámka k četbě staroruských textů . . . . .</i>	433
<i>Tabulka cyrilského písma . . . . .</i>	434
<i>Gnězdovský nápis . . . . .</i>	435
<i>Ostromírův evangeliář . . . . .</i>	436
<i>Postskripce k Ostromirovu evangeliáři . . . . .</i>	440

Tmutarakaňský nápis	442
Kodex Svjatoslavův	443
Novgorodské mešní mineje	447
Přípisky na okrajích textu	450
Mstislavova listina	451
Donační listina Varlaamova	454
Smluvní listina smolenského knížete Mstislava	
Davidoviče s Rigou a Gotlandem	456
Texty na březové kůře	465
Novgorodské texty na březové kůře	469
Texty na březové kůře ze Staré Rusy	477
Smluvní listina Novgorodu s velkoknížetem Jaroslavem Jaroslavičem	478
Smluvní listina tverského knížete Michaila Jaroslaviče s Novgorodem	480
Ruská pravda	482
Závěť moskevského knížete Ivana Kality	491
Přípisek	494
Smluvní obchodní listina Polocka s Rigou	496
Letopis novgorodský	498
Letopis Lavrentjevský	510
Svjatoslavova smlouva s Řeky	519
Poučení Vladimira Monomacha	521
Suzdalský letopis podle Lavrentjevského opisu	522
Listina haličského starosty Benka	523
Listina pskovského knížete Ivana Alexandroviče	525
Pskovská soudní listina	529
Dvinské listiny	533
Zástavní listina Vlasije Stěpanoviče šuchčeněmskému klášteru z roku 1449	534
Donační listina Jesipova	535
Soudní listina o sporu Vlasije Tupicyna s Kňazoostrovany	536
Darovací listina Ivana Michajloviče	537
Letopis Moskevský	538
О житии и преставленьи великого князя Дмитрея Ивановича	539
О бою на Шолонѣ	540
Stoglav	542
Domostroj	546
Како дѣти оучити и страхомъ спасти	547
Какъ избнал народна оустроити хорошо и чисто	548
Korespondence Ivana Hrozného s Vasilijem Grjazným	549
Tvorba Ivana Peresvetova	554
Malý prosebný list	555
Zpravodajství ruských vyslanců	557
Kronika Ivana Timofejeva	560
Vesti – kuranty	564
Sněmovní zákoník cara Alexeje Michajloviče	567
Kaljazinský prosebný list	570
Korespondence a dokumenty období vlády Petra I.	575
Dopis Petra I. carevně Natalii	576
Dopis Petra I. knížeti Repninovi	576
Dopis J. B. Kurakinové B. I. Kurakinovi	577
Majetkový výkaz K. Děmentjeva	577

Dopis A. D. Menšikova P. J. Novikovovi	578
Prosebný list N. Zvereva	579
Лексиконъ вокабуламъ новымъ по алфавиту	580
Юности честное зеркало	581
Vedomosti – první ruské tištěné noviny	582
Jazykovědné dílo M. V. Lomonosova	584
Россійская грамматика	585
О пользѣ книгъ церковныхъ в Россійскомъ языкѣ	586
<i>Dodatek: Středověký recept na inkoust . . . . .</i>	<i>589</i>
<i>Slovníček. . . . .</i>	<i>591</i>
<i>Příloha: Mapy. . . . .</i>	<i>601</i>
<i>Obrazová příloha v literární části za s. 272 . . . . .</i>	<i>601</i>